

Centrum pre deti a rodiny Nitra **Dlhá č. 179, 949 01 Nitra**

Podprogram „Rodičovské konflikty“

- **§ 73 ods. 6 písm. b) - opatrenia podľa § 11 ods. 2 a 3 na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický a sociálny vývin dieťaťa**
 - a) na dieťa a rodičov v rozvodových/ rozhodových situáciách - **§11 ods. 2**
 - b) na prispôsobenie sa novej situácii - **§ 11 ods. 3) písm. b) bod 1**
 - c) na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a medzilidských vzťahov - **§11 ods. 3 písm. a), písm. b) bod 3**
 - d) na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností - **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4**
- **§ 73 ods. 6 písm. c) ambulantné výchovné opatrenia**
 - a) uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu - **§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine**
 - b) vykonávanie povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia - **§ 37 ods. 4 zákona o rodine**

Cieľ podprogramu

Cieľom podprogramu rodičovské konflikty je poskytnutie ambulantnej a terénnej formy pomoci deťom a ich rodinám, ktoré sa ocitli v situácii rodičovského konfliktu. Zmyslom pomoci dieťaťu a jeho rodine je odbornými metódami identifikovať problémy rodiny, vzájomnú konšteláciu citových väzieb členov rodiny, sledovať rodinu ako systém a hľadať vnútorné zdroje rodiny k zvládnutiu emočne nasýtenej situácie. Podstatou je pochopenie prežívania dieťaťa, ktoré nie je izolovanou samostatnou bytosťou rodiny a zvládnutie rizikovej situácie čo najcitlivejším a nezraňujúcim spôsobom. Zároveň je dôležité uvedomenie si rodičovskej role a jej plnohodnotné pokračovanie aj po rozchode rodičov.

Cieľová skupina:

- maloleté dieťa v situácii rodičovského konfliktu
- rodičia dieťaťa v situácii rodičovského konfliktu
- deti, u ktorých je ohrozený fyzický, psychický a sociálny vývin (z dôvodu rozpadu rodiny, krízovej situácie v rodine, nezvládnutých rodičovských zručností, sociálnopatologických javov v rodine, nedostatočnej starostlivosti a neuspokojovania základných životných potrieb či narušenej vzťahovej väzby)

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení rodičovských konfliktov ambulantnou a terénnou formou:

- porušenie podmienok vyplývajúcich z písomnej Dohody o poskytovaní ambulantnej a terénnej formy pomoci
- nerešpektovanie stanovených hodín na výkon ambulantných a terénnych opatrení
- vstup do Centra NR pod vplyvom omamných látok
- neliečený alkoholizmus, drogové alebo iné závislosti jedného, či oboch rodičov/partnerov
- nespôlupracovanie klienta s Centrom NR bez objektívnych prekážok - neumožnenie vstupu do prirodzeného rodinného prostredia, nerešpektovanie dohodnutých stretnutí a odborných odporúčaní
- závažné psychiatrické diagnózy, závažné poruchy správania, agresívne správanie klienta ohrozujúceho život a zdravie zamestnancov v teréne alebo v centre
- výrazné obmedzenie rozumových schopností, ktoré obmedzujú spôsobilosť zúčastniť sa a profitovať z aktivít programu
- závažné poruchy správania vyžadujúce starostlivosť v uzatvorenom režimovom zariadení
- rodiny, ktoré nechcú, či odmietajú spolupracovať, prípadne spolupracujú iba formálne
- klienti, ktorí absolvovali podobný program najmenej 2x bez pozitívnej zmeny
- pri vykonávaní opatrení terénnou formou prijímame klientov len do 20 km od mesta Nitra
- nevykonávanie opatrení, ak je vyčerpaný pracovný časový fond pre ambulantné a terénne opatrenia
- nevykonávanie opatrení, ak Centrum NR aktuálne nedisponuje personálnym a priestorovým zabezpečením pre ambulantné a terénne opatrenia
- pri vykonávaní ambulantných/terénnych opatrení v situáciách rodičovského konfliktu bude možné odovzdávanie a preberanie dieťaťa len v Centre NR

Forma podprogramu z hľadiska miesta výkonu práce:

- a) ambulantná forma
- b) terénna forma

Forma podprogramu z hľadiska počtu osôb:

- a) individuálna
- b) skupinová

Obsah podprogramu:

oboznámenie sa s prípadom

- prvé informácie o rodine, oboznámenie sa s dokumentáciou,

- prvý kontakt s klientom, zoznámenie s klientom, oboznámenie sa s jeho sociálnym problémom, rozsahom a závažnosťou, overovanie si faktov, zisťovanie motivácie, mapovanie súčasnej situácie v rodine
- analýza prípadu, dopĺňanie anamnestických údajov (osobná, rodinná, ..), analýza širšieho sociálneho prostredia

sociálne hodnotenie (sociálna diagnostika)

- sociálna diagnostika, identifikovanie problému, zisťovanie a hľadanie príčin, ktoré viedli k vzniku problému, ako sa vyvíjal, čo pôsobilo ako posilňovač tohto vývoja, pozorovanie, pohľad jednotlivých členov rodiny na situáciu v rodine, stanovenie sociálnej diagnózy
- vypracovanie plánu práce a uzavretie dohody o jeho realizácii, rozpracovanie plánu na jednotlivé kroky (časový i obsahový plán), dohodnutie pravidiel spolupráce
- voľba pracovných metód a metodických postupov

sociálna intervencia (bežná, krízová)

- *sociálne poradenstvo*
 - špecifická odborná činnosť, ktorá slúži na poskytovanie pomoci v rôznych problémových situáciách dieťaťa, ale aj jeho biologickej rodiny
 - práca s rodičmi a deťmi zameraná na minimalizovanie negatívnych dôsledkov konfliktu, rozvíjanie príkladov zdržanlivosti v potenciálnych konfliktných situáciách, preberanie zodpovednosti a kontroly nad konfliktnými výmenami, redukcia napätia, vedenie k svojpomoci, vytváranie sociálnej siete, snaha o obnovenie dôvery klienta/ov vo vlastné schopnosti, v správnosť odhadu vlastného úsudku, správnosti riešenia, zdravej miery dôvery vo vlastné okolie, identifikácia negatívnych vzorcov správania a komunikácie a podpora konštruktívnych vzorcov, reflexia schopnosti vnímať sa vzájomne ako „dost dobrí rodičia“
- *sociálna terapia* - obnova, zlepšenie, ozdravenie alebo zmiernenie sociálneho stavu, v ktorom sa klient nachádza, odstránenie porušenej rovnováhy medzi klientom a prostredím, sociálno-výchovné pôsobenie na klienta, mobilizovanie individuálnych zdrojov klienta, zdrojov v jeho okolí a vytváranie nových možností pre klienta
- *overovanie výsledkov - evaluácia*
 evaluačný rozhovor s klientom, dôraz kladený na pozitívne zmeny, ocenenie, motiváciu klienta, hodnotenie, či je problém vyriešený, hodnotenie účinku, prevencie návratu a opakovania sociálneho problému, výhľad do budúcnosti, posilnenie zmeny

zakoňčenie prípadu

- úplným vyriešením sociálneho prípadu,
- čiastočným vyriešením – zmiernením konfliktu klienta/ov,
- bez účinku – ukončenie zo strany klienta, inštitúcie, distribúciou

RODIČOVSKÉ KONFLIKTY

Vykonávané opatrenia a ich obsah:

§ 11 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z. → opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových/rozchodových situáciách:

- zmapovanie súčasnej situácie v rodine, pohľad jednotlivých členov rodiny na ich situáciu
- práca s rodičmi a deťmi v záujme predchádzania nepriaznivých vplyvov rozvodu (rozchodu) rodičov na dieťa
- umožniť rodičom lepšie pochopiť podstatu a rôzne aspekty konfliktov a redukovať ich na úroveň, ktorá je pre nich riešiteľná, s cieľom kooperujúceho rodičovstva po rozvode (rozchode)
- podpora emocionálnej pohody dieťaťa formou uvoľňovania tenzie, pocitov, vyjadrenia emócií a vlastného prežívania navonok, posilnenie sebadôvery
- priblížiť rodičom prežívanie a situáciu dieťaťa v procese rozvodu (rozchodu) a podporiť ich schopnosť porozumieť tomuto prežívaniu
- podpora konštruktívnych vzorcov komunikácie a správania medzi partnermi s osobitným zreteľom na záujem dieťaťa
- sprevádzanie dospelých pri zlepšovaní ich schopnosti riešiť problémy zvládania procesu rozvodu (rozchodu)
- eliminácia vťahovania detí do problémov a konfliktov rodičov
- poskytnúť rodičom model pre riešenie možných (prípadných) konfliktov v budúcnosti
- vytvoriť a prijať jasne formulovanú, zrozumiteľnú a prakticky uskutočniteľnú dohodu, prijateľnú pre všetkých

Priemer hodín na rodinu: 55 hod.

§ 11 ods. 3 písm. b) bod 3 zákona č. 305/2005 Z. z. → odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medzilidských vzťahoch:

- zmapovanie súčasnej situácie v rodine, pohľad jednotlivých členov rodiny na ich situáciu
- podpora schopnosti rodiča udržať stabilné rodinné podmienky, pokračovať v zabehnutom spôsobe života a v domácich stereotypoch
- pomôcť rodičom vytvoriť si rovnováhu medzi možnosťami a požiadavkami sociálneho prostredia a vlastnými potrebami a schopnosťami a potrebami dieťaťa
- podpora rozširovania sociálnej siete a vzťahov (užšie, širšie prostredie)
- podpora a uľahčenie procesu zmien u detí a dospelých
- uvedomenie si vlastných silných stránok a rezerv pri výchove detí, získanie nových podnetov a pohľadov
- pomáhať rodičom a deťom otvoriť dvere konštruktívnej komunikácii a udržiavať ich otvorené
- zvyšovať dôveru detí voči ich rodičom
- rozhovory a práca s rodičmi a deťmi zameraná na elimináciu negatívneho správania a následkov konfliktu
- podpora a rozvoj pozitívnych sociálnych vzťahov a sociálnych zručností
- poskytnúť rodičom model pre riešenie možných (prípadných) konfliktov v budúcnosti

Priemer hodín na rodinu: 80 hod.

§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona č. 305/2005 Z. z. → odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností:

- diagnostika, s cieľom zistiť mieru zlyhávania v jednotlivých rodičovských zručnostiach a analýza zdrojov, ktoré je možné aktivizovať
- mobilizovať sily a schopnosti rodičov zvládať konfliktné situácie, minimalizovať negatívne vzorce správania voči sebe navzájom a voči dieťaťu

- uvedenie si vlastných silných stránok a rezerv pri výchove detí, získanie nových podnetov a pohľadov
- podporiť otvorenú a súdržnú atmosféru v rodine
- posilnenie vzťahu rodič – dieťa, prvky budovania vzťahu matka - dieťa
- rozvoj a podpora sociálnych vzťahov a sociálnych zručností
- pomáhať rodičom rozvíjať zručnosti, ktoré prinesú lepšie výsledky vo výchove ich dieťaťa
- nastoliť otvorenú komunikáciu danú pokojným vyjadrovaním a vzájomným načúvaním
- pochopiť vývinové potreby detí a dôsledky vyplývajúce z ich uspokojovania, neuspokojovania
- pochopiť správanie dieťaťa v jednotlivých vývinových štádiách
- zdôvodniť potrebu nekladenia neprimeraných očakávaní na dieťa, nemať nerealistické očakávania
- umožniť deťom, aby prezentovali svoje schopnosti, záujmy

Priemer hodín na rodinu: 75 hod.

Odborné metódy práce s dieťaťom a rodičmi v rodičovskom konflikte:

Sociálny pracovník	Psychológ
Anamnéza -Zber údajov o rodine -Orientácia v deklarovaných problémoch -Popis problémov -Analýza doterajších vykonaných opatrení s rodinou Rozhovory s rodičmi a dieťaťom -Prvý kontakt s rodinou -Vnímanie problémov očami členov rodiny -Mapovanie potrieb – čo chcú dosiahnuť procesom pomoci Pozorovanie -Prejavy verbálnej a neverbálnej komunikácie -Spôsob komunikácie medzi členmi rodiny -Používané stratégie -Prirodzená autorita -Úcta a rešpektovanie potrieb Diagnostika -Špecifikácia problémov -Zhodnotenie potenciálu rodiny -Distribúcia Prípadová konferencia -Plánovanie práce s rodinou -Stanovenie cieľov -Voľba opatrení na ich dosiahnutie -Aktívna rola členov rodiny Terénna práca -Pozorovanie členov rodiny a dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí -Rozhovor s dieťaťom v dôverne známom prostredí	Podporné rozhovory Psychogenetický rozhovor Dotazníkové metódy - Test rodinného zázemia - Test rodinných vzťahov Odborná diagnostika Modelovanie a hranie rolí Herné techniky Tréning sociálnych a komunikačných zručností Krízová intervencia

Realizácia opatrení a ich vyhodnotenie -Aktívne zapojenie všetkých -Hľadanie podpornej siete -Tímová spolupráca -Hodnotenie efektivity vykonaných opatrení -Spätná väzba Podpora rodičovskej role a zručností -Objasňovanie -Parafrázovanie -Tréning -Posilňovanie -Ventilácia -Klarifikácia -Podmieňovanie a iné behaviorálne techniky -Výmena rolí -Podporné rozhovory -Modelové situácie -Sumarizácia -Reflexia Ukončenie spolupráce s rodinou -Poskytnutie odporúčaní -Preventívne poradenstvo -Rizikové oblasti Krízová intervencia -Odborná pomoc v aktuálnej vyhrotenej situácii -Aktívne počúvanie -Rýchla pomoc -Prevenca nezhoršovania situácie -Minimálny cieľ -podpora Podporná sieť a multidisciplinárny tím	
---	--